

Dins d'aquell cinema de Zuric...

Dins d'aquell cinema de Zuric, veient la pel·lícula titulada: *Sagrada*, el tema de la qual és: El Temple de la Sagrada Família de Barcelona, veia la cara del seu arquitecte actual, que, parlant en català, esmenta i lamenta la destrucció de la maqueta original i dels plànols originals de Gaudí.

Mentre anava veient les imatges on es mostren les peces i trossos de la maqueta, en la meua memòria revifava el que el meu pare, quan en alguna conversa sorgia el tema de "*la sagrada família*", m'havia dit.

Sense gaires paraules ni detalls, m'havia explicat que, acabats els aldarulls de l'any 1936 i en saber que s'havien fet destrosses a *La Sagrada Família*, junt amb algun company de feina del taller on treballava, van anar a veure el que havien destrossat. Després hi tornaren per a intentar salvar el que poguessin, sobretot dels models i les maquetes malmeses. No em va precisar mai, si hi van anar només moguts per l'amor a la professió o enviats per "El Burgès", com recordo que en deien en aquells temps dels amos.

El meu pare, Amadeu Vergés Marçà, era guixaire-adornista i treballava per l'empresa Casasús - Decoración en Yeso. El taller era molt prop de la *Sagrada Família*, al carrer Consell de Cent, 474, tocant al carrer Sardunya. Per notes que el meu pare va deixar escrites en una fotografia, aquell taller es va traslladar al carrer Dos de Maig, 271, el dia 7 de juliol de 1944. D'aquell taller del carrer Dos de Maig, en conservo uns bons records, encara molts clars dins la ment, perquè vaig poder veure de prop el que feia el meu pare dins d'aquell "món, blanc d'escaiola", on les parets eren plenes de mostres i peces d'ornament en forma de cornisa, marc, capitell, cornucòpia, arcada, plafó, cap humà, figures d'animal, etc, etc. Eren formes diverses i boniques que a mi m'agradava de mirar.

Aleshores es treballava també el dissabte, dia en què el meu pare cobrava la setmanada i arribava a casa sobre les dues de la tarda. En aquella hora la meua mare deia que al mercat només quedaven ja els "rebuts". Deia que per a comprar verdura fresca s'hi havia d'anar fins les dotze, no més tard. Com que molts dissabtes a la meua mare no li quedava gairebé cap cèntim per anar al mercat i les setmanades arribaven al taller on treballava el meu pare, gairebé sempre a les deu del matí, la meua mare m'enviava al taller a esperar que arribés l'escrivent del despatx amb els sobres amb les setmanades dels treballadors.

Jo sortia de casa corrent, perquè m'agradava d'anar-hi i veure el que estaven fent aquells homes amb el guix. El camí que feia, des de casa, era baixar pel carrer Sicília fins a la Plaça de la Sagrada Família, passava pel mig de la plaça, cap avall fins al carrer Mallorca on continuava fins al de Dos de Maig, i així arribava a aquell taller de guixaires – adornistes". Sempre hi anava d'hora per a poder estar-m'hi una estona "abans que arribessin les setmanades". Recordo encara el Sr. Lluís, que era l'escultor, el dibuixant i l'encarregat, -tot en una peça- que una vegada en arribar em va dir: "Hola, Peret! Avui, no entretinguis el teu pare que està passant una cornisa i el guix no s'espera". Allà dins d'aquell "món tan blanc" vaig oir i aprendre molts noms típics d'aquell ofici: "Cola de conill", "emmotllar", "pastera", que "el guix d'escaiola es pren molt ràpid i s'ha de passar via per a treballar-lo abans que es prengui".

Quan arribava l'escrivent amb els sobres amb les setmanades i els repartia, el meu pare em donava el seu i jo me'l ficava dins a la pitrera i partia corrent cap a casa, on la mare ja estava a punt per anar al mercat, i hi anàvem junts. Al carrer Puigmartí, a Gràcia, arrambades a la paret del mercat, hi havia les parades de les pageses (encara hi són actualment) on la mare comprava, mentre sentíem el soroll que feien els telers de la fàbrica de teixits, què en dèiem "El Vapor Nou". Aquella fou una època, després de la guerra, llarga, molt llarga, en què per a la gent obrera era molt precària la subsistència del dia a dia, tant, que a casa, molts divendres no quedava cap cèntim per acabar la setmana sense anar a fiar.

El meu pare, que abans i després de la guerra de 1936 -39 va continuar treballant per la mateixa, ja esmentada, empresa, no comprenia, se'n feia creus, l'home, que fent la mateixa feina que feia en temps de la República, la seva setmanada, després de la guerra, no donés prou, per viure de dissabte a dissabte. Mentre que durant la República arribava el dissabte i encara no s'havien acabat tots els diners de la setmanada rebuda. Era una queixa que li vaig sentir dir més d'una vegada.

Dins de casa teníem un impressionant aparell, avui peça de museu, que anomenàvem: *Comptador del Gas*, que a mi sempre em va impressionar força. Per a tenir gas s'hi havia d'introduir monedes, que aquell temps eren de coure, de 10 i 20 cèntims de pesseta. A mi m'agradava molt enfilat-me, amb l'ajuda d'un tamboret, i introduir-hi les monedes. Si la mare pensava fer escudella em deia: "Peret, ves, posa vint cèntims al *comptador* que avui vull fer escudella". Sentir caure aquella moneda dins d'aquella mena de guardiola acoblada al comptador és, avui encara, un soroll que recordo molt bé. Un cadenaat protegia aquella mena de guardiola, que un *empleat del gas* venia regularment a buidar. Un altre venia també afegir-hi aigua, perquè, quan n'hi faltava, aquell, "misterios" aparell feia un soroll com si fes gàrgares i no funcionava com cal.

Jo vaig ser el més gran del cinc germans que érem. Darrera meu van arribar en "aquell món" les meves quatre germanes. De les dues primeres, que només es portaven setze mesos l'una de l'altre, fins que la meva mare arribava de treballar, gairebé a les tres de la tarda, me'n cuidava jo, perquè la meva mare treballava de les 06 hores fins les 14 hores o sia, el torn del matí. La meva mare, (que tot sigui dit, havia començat a treballar als vuit anys!, en una filatura) des de casa havia d'anar cada dia fins el Camp de l'Arpa on era la fàbrica de filats, a peu. A qui feia només cinc minuts tard li tancaven la porta i no la deixaven entrar fins les 09 hores i perdia una part del jornal.

Quan jo creia que la meva mare era a punt d'arribar, encenia el foc –amb teies i carbó, i, ventant amb el ventall. Tot seguit posava una olla amb aigua al foc sense saber encara el què dinariem.

Amb el pas dels anys vaig comprendre, que aquells temps en què jo començava a sortir de la infància, -si físicament encara era un nen- em varen fer adult abans d'hora, perquè percebia, ja, lo molt que ens estimaven els nostres pares. Junt amb ells, vaig viure experiències que avui, encara, em serveixen, perquè "no m'ho ofegui dins d'un got d'aigua"

Vaig néixer a la Travessera de Gràcia de Barcelona, cruïlla Passeig de Sant Joan. 03.05.1932
L'entorn, on principalment em movia i vaig viure fins que a l'edat de 25 anys vaig emigrar fou: cap amunt, el Parc Güell; cap avall, la Sagrada Família; a l'esquerra, el cor de barri de Gràcia, amb la Plaça Rius i Taulet i el seu campanar al mig que, aleshores, havia sentit dir-ne el Sometent de Gràcia i, cap a la dreta, l'Hospital de Sant Pau i el Camp de l'Arpa, on vivia el meu oncle Pere, germà de la meva mare i on hi havia la fàbrica de filats on la meva mare va treballar molts anys.

Al Parc Güell, de jovenet, hi pujàvem per a jugar a fet i amagar entre les columnes que sostenen la màgnifica plaça amb els bonics bancs decorats, també, amb trencadís i pujar fins a les Tres Creus. Amb el pas del temps i ja no tan jovenet hi pujava també per a festejar, arraulits als bonics i discrets racons que el màgnific Parc Güell ofereix.

El meu pare tenia una tia –germana del seu pare– la tia Carmenta, com en deia ell, que anàvem sovint a visitar. Vivia a la Plaça de la Sagrada Família número 4, el carrer Sicília li passa per davant. Un portal que avui, després de tants anys, encara fa patxoca al costat dels altres. Està situat exactament davant de la plaça, travessant-la pel mig s'arriba al carrer de Sardènia. Tots els balcons d'aquella casa estan encarats al Temple. Sempre he pensat, quan he passat davant d'aquell portal, que qui va decidir fer construir aquella casa, la va fer construir amb simetria, enfront de les quatre torres que, aleshores, veia.

La tia Carmeta tenia un nét, una mica més gran que jo. Quan dins de casa no ens estàvem quiets i fèiem massa xivarri, ella ens enviava a fora, a la plaça a jugar. Recordo que una vegada li va dir al seu nét: “*Ves, Ferran, aneu fora, a la plaça i ensenya-li al Peret lo bé que saps fer ballar la baldufa*”. És una d'aquelles, moltes, frases que et queden gravades a la ment, quan encara ets una criatura.

Foren uns anys en que vaig tenir prop aquelles dues esplèndides i famoses obres d'en Gaudí, i que en "gaudia, sense, aleshores, ésser conscient ni saber el valor cultural que tenien i que tenen.

El cor del barri de Gràcia fou important durant la meva adolescència. Llocs com la Cooperativa de Teixidors (actualment Teatre Niu) i la Cooperativa La Lleiialtat (Actualment Teatre Lliure), la sala de ball El Verdi, i els carrers guarnits de Festa Major foren per a mi “escoles de ball” al compàs de la música de Glenn Miller i les cançons de Jorge Sepúlveda.

Amb la magnífica arquitectura de l'Hospital de Sant Pau també hi estava familiaritzat. Fou on varen néixer les meves quatre germanes i on passàvem sempre per davant, per anar a visitar el meu oncle al Camp de l'Arpa.

Sí, lector d'aquestes quatre ratlles, veure *Sagrada*, assegut dins d'aquell cinema de Zuric, fou el que m'ha fet “treure la pols” que cobria, ja, una de les piles de records que m'ajuden a viure i em fan companyia.

* * *

Pere Vergés i Villalonga

Vilanova i La Geltrú / Juliol de 2014